

[Anden næstformand]

tragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af bistandsloven.

[Af Palle Simonsen (KF) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 71. Fremsat 28/2 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Regeringen kan ikke gå ind for det beslutningsforslag om ændring af bistandsloven, der her er lagt frem fra konservativ side, men det betyder ikke, at vi er afvisende over for tanken om ændring af bistandsloven. Som det sikkert allerede vil være bekendt, agter jeg netop i løbet af ganske kort tid at fremsætte forslag, der har til hensigt at stramme bistandslovens bestemmelser på en række områder. Dette forslag vil indgå i den større samling af besparelsesforslag, som regeringen er ved at lægge sidste hånd på.

Jeg skal på denne baggrund ikke gå i detaljer, idet jeg vil tro, at forslaget vil få en grundig udvalgsbehandling og vil kunne ses i sammenhæng med regeringens senere udspil. Det gælder § 37, hvor jeg ikke kan være enig i bemærkningerne i det konservative beslutningsforslag, men hvor regeringen arbejder med en maksimering af det beløb, der efter § 37 kan ydes som kontanthjælp.

Forslagets pkt. 5 om hjælp til personer, der er indblandet i en kollektiv arbejdsstrid, huslejeboycot eller forhold, som må sidestilles hermed, er tidligere fremsat fra borgerlig side i efteråret 1977 og afvist af daværende socialminister Eva Gredal.

Om ændringerne til § 42, forslagens pkt. 6, vil jeg kort sige, at hjælp til længerevarende videregående uddannelse kun for det første uddannelsesår ydes som rent tilskud, derefter ydes hjælpen som halvt tilskud og halvt lån. De pågældende vil altså efter endt uddannelse have studiegæld.

Forslagets pkt. 7 virker ikke umiddelbart acceptabelt, mens forslagens pkt. 8 om tilba-

gebetaling af hjælp i almindelighed, navnlig af hjælp til terminsydelser, ligger på linje med de tanker, regeringen selv har gjort sig. Vi finder, at det er en rigtig tanke, og vil, som jeg omtalte tidligere, komme med forslag om det.

Af forslagens pkt. 9 fremgår det, at det konservative folkeparti ønsker en ændring af det gældende offentlig-retlige forsørgelsesbegreb, som det er udtrykt i bistandslovens § 6.

Jeg kan i og for sig godt forstå, at man kommer ind på den tanke at sidestille ægtepar og samlevende i ægteskabslignende forhold, men der er nu engang efter ægteskabslovgivningen en meget afgørende forskel på, om man er indgået i det økonomiske kontraktforhold, som et ægteskab bl. a. er, eller man ikke er. Den, der lever papirløst, har ingen retsmidler, hvis den anden part ikke vil yde bidrag til den fælles husførelse. Derfor kan man kun efter en bedømmelse i det enkelte tilfælde tage den andens indtægter i betragtning, når der udmåles hjælp. Hertil kommer, at det er yderst enkelt at fastslå, om en ansøger er gift, mens det kan være svært at vurdere, hvornår der foreligger et såkaldt ægteskabslignende forhold.

Med hensyn til de forsørgelseskontrakter, der er nævnt i pkt. 10, kan jeg berolige forslagsstillerne med, at disse heller ikke i dag bliver anvendt i bistandslovssammenhæng.

Om hjælpemidler i form af motorkøretøjer i pkt. 11 kan jeg henvise til, at regeringen selv kommer med et forslag om det.

Derimod må jeg vende mig mod den tanke, der kommer til udtryk i forslagens pkt. 12 om forbud mod, at kommunerne yder tilskud til nedbringelse af forældrebetalingen i daginstitutioner. Jeg mener ikke, at vi herfra skal binde de enkelte kommuners handlefrihed på denne måde. Derimod er vi ikke afvisende over for muligheden af at se på betalingsordningen i daginstitutionerne, som det også kom frem under behandlingen af et forslag fra venstre for nylig.

Der er altså forskellige bestanddele i forslaget, som jeg ville kunne tilslutte mig, men som helhed må jeg afvise det. Jeg ser imidlertid frem til udvalgsbehandlingen og henviser i øvrigt til de forslag om ændring af bistandsloven, som regeringen selv vil fremsætte, og som jeg håber vil få en positiv modtagelse her i salen.

Taanquist (S):

Hvis jeg ikke tager meget fejl, er det første gang, vi her i folketinget får lejlighed til at diskutere en bredere ændring af bistanndsloven. Bistanndsloven har nu virket i godt 4 år, og der har i den tid været udtrykt megen kritik af denne lov, ikke mindst fra de borgerlige partiers side. Det vil ikke være urimeligt, hvis der efter 4 år med en lov, der indeholder så meget nyt i forhold til tidligere lovgivning, vil fremkomme visse forslag om ændringer af loven. Derfor er der vel heller ikke noget mærkeligt i, at det konservative folkeparti, der jo i sin tid ikke stemte for bistanndsloven, fremsætter forslag til folketingsbeslutning om ændring af en række punkter i bistanndsloven.

Det er med tilfredshed, jeg har gennemlæst beslutningsforslaget og dets bemærkninger, ikke fordi jeg er enig i de enkelte punkter, måske bortset fra et enkelt, men fordi jeg må konstatere, at de ændringer, man foreslår, ikke medfører ændringer af bistanndslovens grundlæggende principper, dvs. skønsprincippet, den forholdsvis rigelige forbigående hjælp, hensigten i en begrænset periode at opretholde det hidtidige levestandardniveau, muligheder for gældssanering eller det, som måske er det allervigtigste, ansvarsfordelingen mellem stat, amt og kommuner.

Forslagene går altså udelukkende på nogle detaljer i bistanndsloven, og af dem er der som nævnt oven i købet nogle stykker, som vi ikke kan være uenige i. Vi har også i socialdemokratiet talt om, at det var rimeligt, at hjælp, der ydes til terminsydelser, blev ydet med pligt til tilbagebetaling, og vi kan til dels være enige i, at forældelsesfristen for tilbagebetaling på tre år ikke er helt relevant. Vi ved fra socialministeren, at der kan ventes et forslag, der lægger loft over de beløb, der kan ydes som kontanthjælp, men jeg skal ikke lægge skjul på, at nogle af de her stillede forslag tyder på, at det konservative folkeparti enten ikke helt har forstået, hvad det drejer sig om, eller overhovedet ikke har tænkt sig om.

Prøv f. eks. at anvende de tre første punkter på en ung mand, der er indkaldt til militærtjeneste, og som i øvrigt er berettiget til § 37-hjælp. Det første halve år får han hjælp efter de nugældende regler. Det næste halve år går han ned på den såkaldte sikringsydel-

se, og derefter går han, hvis han f. eks. ikke får arbejde direkte efter militærtjenesten, ned på varig hjælp efter § 43. Hvis det nu drejer sig om en ung mand, der på indkaldelsestidspunktet har et barn og en hjemmegående gravid kone, bliver det helt absurd. Dette eksempel har jeg ikke taget med, fordi jeg tror, det er det typiske, eller fordi jeg tror, at verden er fuld af den slags eksempler, men for at vise, at de også eksisterer, og for at vise, at bistanndsloven i sådanne tilfælde simpelt hen ikke kan administreres fornuftigt med så stramme regler, som det konservative folkeparti nu vil indføre.

Det, jeg mest kan bebrejde det konservative folkeparti, er den manglende forståelse for, at blandt de mennesker, man støder ud af systemet ved disse aftrappede ydelser, finder vi netop dem, der har aller mest behov for støtte. Jeg ved ikke, hvem man i det konservative folkeparti har i tankerne. Jeg tænker f. eks. på dem, der er forsørgere, og som har børn, der er afhængige af dem. Dem kan man ikke lade nøjes med en varig hjælp efter § 43, fordi de efter et års forløb ikke er sat i stand til at forsørge sig selv.

Jeg vil da også godt nævne det sidste punkt i forslaget, at man ikke skal have mulighed for flere invalidebiler i samme familie. Ja men hvis nu begge ægtefæller er stærkt handicappede og begge ved hjælp af en invalidebil og kun ved hjælp af en invalidebil kan bringes til at fungere i samfundet, men vel at mærke på to geografisk forskellige steder, hvem af dem skal man så dømme til at blive hjemme, mens den anden bruger bilen? Har man tænkt over det hos forslagsstillerne? Derimod har vi ikke noget imod at tage op til overvejelse, om man også skal have ret til invalidebil, uanset hvor høj en indtægt man har. Det er netop det gode ved bistanndsloven, at den har så vide rammer, at man i hvert enkelt tilfælde kan foretage en bedømmelse og træffe den afgørelse, der er den mest fornuftige.

Jeg ved godt, at der har været kritik af bistanndslovens administration på det lokale niveau, men denne kritik hviler som regel på urigtige og forvanskede oplysninger, som det også kom til udtryk i et onsdagsspørgsmål for nylig fra et andet medlem af den konservative folketingsgruppe, nemlig hr. Gammelgaard. Det byggede også på løse påstande

[Taanquist]

om udbetaling af kontanthjælp i Århus kommune.

Jeg skal ikke sige mere om forslaget her ved første behandling, men jeg glæder mig til udvalgsarbejdet.

Svend Heiselberg (V):

Den 13. marts i år fremsatte venstre forslag til folketingsbeslutning om en række besparelsesforslag. I de besparelsesforslag er stort set indbygget de samme forslag, som de konservative foreslår; derfor kan vi fra venstres side tilsige forslaget en positiv udvalgsbehandling.

Men jeg vil gerne desforuden knytte en kommentar til bistandsloven, som pr. 1. april i år kunne fejre 4 års jubilæum. Bistandsloven blev ved sin vedtagelse betegnet som den største nydannelse inden for det danske sociale system siden Steinckes berømmelige sociale reform i 1930'erne. Men vi mener i venstre, at bistandsloven på en række områder virker uhensigtsmæssig, hvilket kommunerne jo også i deres sparekatalog gør opmærksom på, og hvis man læser socialstatistikken, vil man kunne se, at der i 1978 er udbetalt forbigående hjælp efter § 37 og § 40, stk. 1, til 225.265 personer, så man kan godt få den opfattelse, at kommunerne, som jo administrerer bistandsloven, har ret i deres betragtninger over bistandsloven. Tager vi f. eks. Århus kommune – ganske vist blev rigtigheden betvivlet – må vi konstatere, at 43,7 pct. af klienterne efter bistandsloven får forbigående hjælp i mere end 1 år, og 14,6 pct. af klienterne får forbigående hjælp i mere end 4 år. Det giver lidt af forklaringen på, at der i 1979 blev brugt 43.460 kr. pr. indbygger, hvoraf 10.240 kr., blev brugt til sociale udgifter og til sundhedsområdet, og dertil kommer udgifterne, som kommunerne afholder. Jeg mener, det viser, at det er nødvendigt, at man tager bistandsloven op til revision, så vi kan kigge på de utilsigtede virkninger af bistandsloven. Hvis det er sådan, at vi ikke gør det, bringes vi i den situation, at vi ikke kan give de mennesker, som har behov for hjælp, den hjælp, som de ubetinget har krav på.

Jørgen Junior (FP):

Det er fremskridtspartiets opfattelse, at bistandsloven, sådan som den er nu, ikke fungerer. Det er derfor klart nødvendigt, at

den bliver revideret, og det er min opfattelse, at det forslag, som vi nu behandler fra det konservative folkeparti, er alt for utilstrækkeligt, men naturligvis er det et debatoplæg, et grundlag, som vi fuldt og helt kan gå ind for. De 12 punkter, der er nævnt, kan vi være enige med de konservative i at det er nødvendigt at få ændret. Vi mener, at der er andre ting, der bør ændres, men dette er dog en begyndelse, og derfor vil vi helt utvetydigt gå positivt ind i udvalgsarbejdet, når vi nu skal have dette forslag behandlet og forhåbentlig behandlet seriøst og ikke bare behandlet som de mange andre forslag, der ender heroppe med en bunke snak, og så går det i udvalg, og dér behandles det korrekt, men så sker der ikke så forfærdelig meget mere.

Nu har vi hørt, at regeringen kommer med et forslag om ændring af bistandsloven, og det vil vi sikkert også kunne gå ind for, men det vil nok være endnu mere utilstrækkeligt.

Jeg vil da anbefale, at man nu gør sig klart, at den bistandslov, der har fungeret i 4 år, ikke har virket efter hensigten. For det første har den ikke kunnet opfyldes. Det vil sige, at der blev vedtaget en lov i sin tid, som man ikke har kunnet opfylde. For det andet har den medvirket til en større uansvarlighed, og den har medvirket til mere utilfredsstillende forhold for de klienter, de samfundsborgere, der virkelig har haft brug for hjælp. Ud fra det synspunkt synes jeg i hvert fald, at de konservative skal have en utvetydig tak for, at de nu lægger dette forslag frem.

Jeg synes ærlig talt, at hvis vi mener noget som helst alvorligt med, at det danske samfunds økonomi skal saneres, at den enkelte borger skal have større ansvar, og hvis socialdemokratiet ikke kun vil komme med ganske utilstrækkelige lapperier, så må dette være noget af et minimum af det, som i hvert fald hurtigst muligt skal ændres, og jeg vil anbefale, at folketinget forbereder sig på en gennemgribende revision af hele bistandsloven inden for en overskuelig periode.

Med andre ord: klar og utvetydig tilslutning til det konservative beslutningsforslag.

Birthe Nielsen (SF):

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi fra SFs side for 4 år siden var meget skeptiske med hensyn til bistandsloven, og vi

[Birthe Nielsen]

stemte heller ikke for loven. Det, vi frygtede, er det, der er ved at ske i dag, nemlig de tiltag, der har været igennem de senere år især fra borgerlig side.

Med dette forslag viser det konservative folkeparti klart og tydeligt, at der nu skal skæres ind til benet. De mennesker, der i dag skal rammes, er de mennesker, der har det største behov. Men det er for så vidt ikke et forslag, der er værd at ofre mange ord på. Det er lige så asocialt som venstres forslag, som vi har behandlet tidligere i dag, og nu kommer der efter dette forslag yderligere et forslag fra fremskridtspartiet.

Forslaget er et groft forsøg på at skære hårdt ned på bistand til de mennesker, der virkelig har behov for hjælp, for nu skal de mennesker, der er kommet i sociale vanskeligheder, virkelig mærke krisen. De skal nemlig, hvis de ikke kan få anvist arbejde, hvad der er meget svært i dag med den store arbejdsløshed, efter 6 måneder på varig hjælp eller det, jeg vil kalde fattighjælp. Det, de konservative ønsker med dette forslag, er at skruer de sociale tilstande tilbage til før 1930rnes niveau, når det drejer sig om mennesker, der har været syge mere end 6 måneder.

Ganske vist peges der i lovforslaget på, at der i løbet af de første 12 måneder tilbydes en relevant revalideringsmæssig støtte. Der vil jeg godt spørge hr. Palle Simonsen, hvilken revalidering han tænker på. Mig bekendt eksisterer der ikke noget revalideringsapparat i de danske kommuner eller amter i dag, der kan påtage sig en sådan opgave. Hvordan har hr. Palle Simonsen tænkt sig at løse denne opgave? Hvad er der sat af penge til det? Det viser sig med hensyn til mange af de unge arbejdsløse med de beskæftigelsesprojekter, der er sat i gang, at selv om man vil give arbejdsgiverne tilskud, er det ikke lykkedes at få de unge i arbejde. Hvilke midler mener hr. Palle Simonsen der skal stilles til rådighed for kommuner og amter til dette formål? Er hr. Palle Simonsen så naiv at tro, at det private arbejdsmarked vil modtage disse mennesker? Vi ved, hvor svært det er, som jeg sagde før, at få de private arbejdsgivere til at beskæftige de unge, til trods for at de kan få tilskud fra det offentlige.

Nej, det er bluff. Det, de konservative ønsker med dette forslag, er at sætte mennesker på fattighjælp efter 6 måneder. Man snakker

om en sikringsmæssig ydelse, men taler i virkeligheden om en fattigdomsydelse efter 6 måneder.

Punkt 5 i forslaget taler om det tilfælde, at en person er indblandet i en kollektiv arbejdsstrid, huslejeboykot eller forhold, som må sidestilles hermed. Hvad mener hr. Palle Simonsen med »sidestilles hermed«? Her blander man en sociallovgivning, som er neutral, ind i en arbejdskonflikt og vil kriminalisere mennesker, der har brug for social bistand. Det er den helt sorte reaktion og en arbejdsgiverpolitik, der er i strid med selv Steinckes socialreform i 1930erne. Det er efterhånden ved at udarte til en klassekamp, hvor de bistandssøgende er helt retsløse. Det er de perspektiver, vi kan se i dag, og som er fuldstændig uanstændige.

Men ikke nok med det. I punkt 6 og 7 strammer man grebet om dem, der i dag har mulighed for at få uddannelsesstøtte via revalidering. De svageste i samfundet, de enlige mødre, vil hr. Palle Simonsen også til livs. Det er korrekt, som socialministeren sagde før, at man ikke får så meget, som hr. Palle Simonsen åbenbart tror. Jeg tror, hr. Palle Simonsen er galt orienteret, hvis han ikke er klar over, at så velbeslåede eller så rundhåndede er de danske kommuner ikke, at de giver de bistandssøgende så meget hjælp.

Man siger i forslagens punkt 7, at der skal laves pantesikring i klientens ejendele, og at ydelserne skal tilbagebetales og opfattes på linje med andre lån. Skal kommunerne nu omdannes til banker og til at tjene på menneskers elendighed? Så vil det skæppe godt i de danske kommunekasser. Ja, det bliver hårde tider for de danske lønmodtagere, hvis de skulle være så uheldige at blive arbejdsløse eller syge, for med dette forslag ønsker de konservative virkelig at føre den mest behårdede arbejdsgiverpolitik inden for dansk sociallovgivning nogen sinde.

Der er et lille citat, jeg godt vil have lov at komme med her:

»Lykken må visne ved tryglen om brød.«

Det sang de første organiserede arbejdere i 1872. Den behårdede kurs, der er lagt op til, er et fundamentalt brud med hele bistandslovens intentioner. Jeg vil godt spørge i denne forbindelse, om socialdemokratiet virkelig vil samarbejde med et parti med sådanne synspunkter, som det konservative folkeparti har

[Birthe Nielsen]

lagt til grund for dette forslag. Jeg vil meget gerne være med til i udvalget at påvise, at det, som man tror fra det konservative folkepartis side at mennesker får i dag i bistandshjælp, er fuldstændig ude af takt med virkeligheden.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre vedkender sig sit medansvar for bistandslovens gennemførelse, og vi mener fortsat, at de hovedprincipper, den bygger på, er rigtige. Bistandsloven blev imidlertid til i 1960'erne i en tid, hvor den økonomiske og beskæftigelsesmæssige situation var meget anderledes end i dag. Derfor vil vi godt være med til at diskutere, om vi på visse områder kan blive nødt til at stramme reglerne i bistandsloven, herunder bestemmelserne vedrørende kontanthjælp.

I det konservative beslutningsforslag peges der på en række muligheder for sådanne stramminger, og vi er parat til at gå ind i arbejdet med at undersøge, om det er rimeligt at stramme som anvist. Umiddelbart mener vi, at reglerne omkring § 37 om den kortvarige hjælp er dem, der trænger sig mest på, ligesom vi er parate til at se på andre ikke-indtægtsbestemte ydelser. Som eksempel herpå kan jeg henvise til de meget talende eksempler, der var nævnt i dagbladet Politiken fra den 6. april, hvor speciallæge Kirsten Lee i artiklen »Danskerne hopper i social trampolin« netop nævner eksempler på kontantstøtte til folk, der sagtens selv kunne have klaret et relativt lille problem. Sådanne eksempler opleves ikke alene urimelige af dem, der via skattebilletten skal betale, men ofte også af dem, der modtager ydelsen. Det synes jeg måske nok man skulle tænke på, når man som den forrige taler råber meget højt op om asociale stramminger.

Der er imidlertid andre punkter i det konservative forslag, vi ser på med betydelig større skepsis. Vi er skeptiske over for nedskæring af hjælpen til revalidering, og vi mener, at det må være en kommunal afgørelse, om der skal ydes tilskud til forældrebetalingen i daginstitutioner, så længe det er kommunen selv, der helt og fuldt dækker disse omkostninger. Til gengæld er der muligvis en del ydelser, som med fordel for alle kunne fastsættes centralt, således at det alene var

selve berettigelsen af at yde støtten, der blev afgjort lokalt.

Vi har ingen færdige løsninger på disse problemer, men vi er parate til at arbejde med dem i udvalget. Et af de vanskeligste punkter er nok bistanden til de strejkende. En stramning af kravene her skal nok gå alene på tilbagebetalingen fremfor et meget rigoristisk tildelingskriterium, som det foreslås. Det er i øvrigt også et svar til fremskridtspartiet, der foreslår nogle endnu strammere regler.

Punkt 10 vedrørende forsørgelseskontrakter er noget, der væsentligst retter sig mod indvandrere. Som sådan bryder vi os ikke om det, men mener, at det arbejde, der for øjeblikket foregår i skatte- og afgiftsudvalget om netop denne sag, vil gøre punkt 10 overflødig.

Et enkelt punkt vil vi tage klart afstand fra, nemlig at ugifte samlevende skal betragtes som ægtepar i endnu højere grad, end det i dag sker i forbindelse med tildeling af børnetilskud, boligsikring osv. Det konservative folkeparti kan næppe have tænkt sig særlig grundigt om i denne sag. Ugifte samlevende par har ikke forsørgelsespligt over for hinanden, og de har heller ikke andre juridiske forpligtelser over for hinanden. Der er i det hele taget knyttet både fordele og ulemper til begge samlivsformer, og det er altså ikke så ligetil at afgøre, om det totalt set er en fordel eller en ulempe at leve papirløst eller at være gift. Det kommer an på mange forskellige omstændigheder i den pågældende familie. Dertil kommer, og det er det alvorligste ved dette, at det kun vil være igennem et meget ubehageligt dyneløfteri, det vil være muligt at konstatere, om der foreligger ægteskabsliggende forhold med fælles økonomi osv.

Det overordnede princip for det radikale venstre i denne sag er, at vi ikke via sociallovgivningen skal tvangsgifte folk, som ikke ønsker at være gift. En større ligestilling mellem ægtepar og såkaldt papirløse kan efter vores opfattelse på længere sigt kun gå i én retning, nemlig at vi efterhånden afskaffer den skat på ægteskab, som får så mange par til at undlade at gifte sig. Vi er i øvrigt i den forbindelse spændt på, om det nye socialindkomstbegreb vil rumme løsninger på nogle af de problemer, som er rejst her.

Opsummerende vil jeg sige, at de radikale mener, at tiden er inde til at gennemgå bi-

[Aase Olesen]

standsloven og luge eventuelle vildskud bort, og dertil kan det konservative forslag være en velegnet anledning, og vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet. Jeg vil tilføje, at vi ikke under indtryk af den øjeblikkelige økonomiske situation skal handle i panik, men tage os tid til at overveje disse spørgsmål sagligt og roligt.

Bollmann (CD):

Da vor ordfører i denne sag ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne komme med nogle bemærkninger.

Intentionerne bag det foreliggende forslag fra det konservative folkeparti har vi fra CDs side en vis forståelse for. Vi er enige i, at der er behov for en vis opstramning af loven og i særdeleshed for en klargøring af de tilfælde, hvor hjælp bør ydes. CD fremsatte i denne forbindelse selv et beslutningsforslag om revision af loven for et års tid siden, hvor vi bl. a. sagde, at man er gået for langt med skønsprincippet, og at man simpelt hen bør ændre det i retning af retsprincippet. Skønnet, som burde komme brugerne til gode, har vist sig at virke modsat, fordi der skønnes så forskelligt rundt omkring i landet.

Jeg tror som flere andre, at mange i befolkningen har en følelse af, at der er noget, der er ved at løbe løbsk i administrationen af loven, og derfor må der ske noget. Derfor er det også i orden, at der nu fremlægges konkrete forslag som udgangspunkt for en drøftelse, men jeg vil ikke på forhånd give fuld tilslutning til de enkelte punkter. Ministerens forgænger i embedet har i øvrigt lovet os en undersøgelse af virkningerne af det, vi foreslog sidste år, så resultatet heraf må vi naturligvis også kende, før vi kan tage endelig stilling. Som jeg sagde før, vil vi ikke nægte, at vi har sympati for initiativet fra det konservative folkeparti, selv om det på enkelte områder synes vel vidtgående.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det er ikke til at tage fejl af, at dette beslutningsforslag drejer sig om at begrænse en række ydelser over bistandsloven. Jeg kan overhovedet ikke være enig med den forrige taler i, at der ligger nogle overvejelser om at indføre et retsprincip – det skulle da lige være retten til at få mindre, end folk tidligere har haft mulighed for at få. Det drejer sig

om, at man ønsker at begrænse muligheden for forbigående hjælp i de første 6 måneder, så folk kun kan få 90 pct. af den hidtidige indkomst. Det virker en lille smule absurd, for det er faktisk allerede sådan ude omkring i kommunerne, at man kun giver 90 pct. af den hidtidige indkomst. Det, de konservative sigter imod, er formodentlig at få det ind som en lovparagraf, så man om et år eller to kan sænke det yderligere til 80 pct., eller hvor langt man nu ønsker at gå ned.

Ud over det ønsker man at pålægge folk at modtage forskellige revalideringstilbud, hvis de vil fortsætte med den forbigående hjælp eller det, der hedder den sikringsmæssige ydelse. Det kunne da være interessant, som det også blev fremhævet fra SFs ordførers side, at få at vide, hvad det er for nogle tilbud. Er det reelle tilbud, som folk selv ønsker at modtage, eller er det tilbud, der ikke er reelle, og som de presses til at tage fuldstændig uafhængigt af den situation, de står i? Er det rene skintilbud? Ønsker man gennem dette system at tvinge folk over i andre arbejdsgrøner?

Den filosofi, der ligger bag ved dette, er i stor udstrækning den samme filosofi som den, vi har set andre gange gennem forskellige ideer og forslag om at begrænse dagpengenes størrelse og varigheden af den periode, hvor folk kan få udbetalt dagpenge. Det er den filosofi, der i korthed går ud på, at folk enten er for dovne eller for uvillige til at tage arbejde, og at de skalter og valter med det sociale system. Vi mener, at det grundlæggende er reaktionært, og at det er en forkert måde at opfatte de problemer på, der ligger i dette samfund. De folk, der i dag får bistandshjælp, og de folk, der i dag er tvunget til at gå på arbejdsløshedsunderstøttelse, er mennesker, der har problemer, og de har problemer på grund af dette systems skalten og valten med almindelige lønarbejdere. På samme måde vender vi os grundlæggende mod, at man forsøger at gøre sociale problemer til private problemer for den enkelte person.

Det er den samme filosofi, der ligger bag ved det forslag, der ligger i punkt 5, om, at personer, der er indblandet i en kollektiv arbejdskonflikt, kun skal kunne få udbetalt bistandshjælp i absolutte nødstilfælde, og som det fremgår af bemærkningerne, er det oven i købet meningen, at denne hjælp skal

[Anne Grete Holmsgård]

være fuldt tilbagebetalingspligtig. Hermed indfører de konservative et nyt begreb i dansk sociallovgivning, nemlig at de personer, der tiltager sig den ret at bekæmpe den reaktionære krisepolitik, de er blevet mødt med gennem de sidste par år, ikke skal nyde gavn af det sociale system, som de selv betaler til. Jeg siger velbekomme til den form for politik. Meningen er jo klar nok. Selv om der er blevet ført indkomstpolitik siden 1973, er det trods alt ikke lykkedes at tromle den fuldstændig igennem. Nu forsøger man så med et alternativt instrument, der skal bruges sammen med de andre, nemlig socialsystemet, som skal være en murbrækker for indkomstpolitikken.

Ud over dette foreslår de konservative, at man skal såkaldt ligestille alle uddannelsessøgende, og at man skal ligestille gifte ægtefæller med papirløst samlevende. Jeg kalder det en køn form for ligestilling. Det, man gør, er simpelt hen, at man skærer ned, og så kalder man det ligestilling, til trods for at det intet som helst har med ligestilling at gøre. Det er nu engang sådan, at i dette samfund er ens materielle, ens fysiske og ens psykiske situation afhængig af, om man er i stand til at brødføde sig selv, og jeg mener, det er absurd, at man fører en politik i marken, der gør voksne mennesker gensidigt økonomisk afhængige af hinanden.

Jeg vil godt sige lidt om forslaget om at fjerne forsørgelseskontrakter fra bistanndsloven. Jeg håber, at socialministeren har ret i det, hun sagde før, for i så tilfælde er det slet ikke noget problem. Det er karakteristisk, at det netop kommer fra de konservatives side. Det er jo ikke mere end trekvart år siden, at et medlem af det konservative folkeparti, hr. Ib Stetter, gik i marken med en særdeles usaglig hetz mod bestemte grupper af indvandrere, dem, vi normalt betegner som fremmedarbejdere. Det er ikke nyt for os, og vi tager afstand fra det. Vi tager afstand fra, at man vil forsøge at gøre det umuligt for fremmedarbejderne at få en anstændig behandling ifølge bistanndsloven, og vi tager også afstand fra det, der står i bemærkningerne om, at muligheden for forsørgelseskontrakter fuldstændig skal fjernes. Vi er ikke begejstrede for skattefradrag og har aldrig været det, men det er i hvert tilfælde diskriminerende ad Pommern til, når man siger, at

én bestemt gruppe skal stilles ringere end tilsvarende grupper i dette samfund.

Det allersidste punkt minder meget om et forslag fra venstres side, der er blevet behandlet tidligere, om, at man ønsker at hæve forældrebetalingen i daginstitutioner. Indfaldsvinklen her er en lidt anden, men resultatet vil ikke være væsentligt forskelligt.

Inge Krogh (KrF):

Det er et meget stort og omfattende forslag til folketingsbeslutning, der foreligger her. Skal der foretages en revision af bistanndsloven, vil det kræve en meget stor undersøgelse. Ydelser efter bistanndsloven afhænger jo i høj grad af skønnet på de enkelte bistanndkontorer, og derfor fungerer bistanndsloven vel forskelligt i de forskellige kommuner. Det er vel et spørgsmål, hvor hyppigt de meget store ydelser udbetales, som af og til er omtalt i aviserne og slås op som sensationer.

Efter det foreliggende forslag skal forbigående hjælp højst kunne udgøre 90 pct. af den hidtidige indtægt. Gælder det også, hvis det drejer sig om en selvstændig, der har drevet forretning, indtil den næsten ingen indtægt har givet?

Det er nyt, at der kommer en tidsbegrænsning på 6 måneder for denne hjælp i forhold til den tidligere indtægt. Man går derefter over til sygedagpenge. Der står, at man går ned til sygedagpenge. For nogle kan det måske blive et spørgsmål om at gå op til sygedagpenge, hvis de 90 pct. virkelig føres ud i livet. Efter ét års forløb skal man gå over til varig hjælp. Det er nyt, at der foreslås denne begrænsning. Den forbigående hjælp har i dag måske i realiteten den samme begrænsning. Jeg tror, at man ofte begrænser den til et år, men det er vel forskelligt.

Den vedvarende hjælp skal gives efter bistanndslovens § 43, det vil sige folkepensionen uden andre indtægter end børnetilskud. Det bliver vel meget vanskeligt at klare sig med det, men efter § 43 er der altså også muligheder for enkeltydelser. Men så er man altså inde på skønnet igen, som jeg har indtryk af at man netop ville til livs.

Klienten på forbigående hjælp skal henvises til revalidering, og det er rimeligt. Det er også rimeligt, at man har pligt til at tage

[Inge Krogh]

imod den, hvis det er en rimelig revalidering i forhold til klientens kræfter og formåen i det hele taget, og hvis der er rimelige chancer for, at det kan føre til, at klienten kommer ud på arbejdsmarkedet igen. Det kan måske også være rimeligt, at hvis klienten ikke deltager i revalideringen, så går vedkommende over på varig hjælp med det samme.

At den, der er gledet ud af arbejdsmarkedet eller slet ikke er kommet ind på det, kan klare sig med almindelig uddannelsesstøtte, må man sætte et meget stort spørgsmålstegn ved. Der er ganske vist efter forslaget mulighed for, at folk kan få kompensation i forhold til deres handicap, og det må forhåbentlig være medregnet, at der kan gives uddannelsesstøtte i sommerferien, da en handicapet formentlig vil have betydelig sværere ved at få arbejde i sommerferien end en almindelig rask uddannelsessøgende.

Angående familieforsørgere, der revalideres, er det rimeligt, at de får udbetalt en ydelse, der svarer til minimallønnen inden for det område, de uddanner sig til. Der gives formentlig heller ikke mere under de nuværende forhold.

Vi synes, det er rimeligt, at man i højere grad kræver tilbagebetaling af ydelser. I hvert fald synes det urimeligt, som den nuværende praksis er, at man efter 3 års forløb opgiver at kræve tilbagebetaling.

Kristeligt folkeparti kan helt gå ind for det sidste punkt, hvorefter kommunen ikke kan yde tilskud til nedbringelse af forældrebetalingen.

Det vil være meget interessant at få en belysning af, hvordan bistanndsloven i realiteten virker, og om stramminger er tiltrængt.

Ib Christensen (DR):

Retsforbundet må afvise punkt 5 i det konservative forslag. Det har vi også gjort ved tidligere lejligheder. Vi opfatter punkt 5 som et brud med bistanndslovens princip om, at hjælp skal ydes uden hensyn til transårsagen, og vi opfatter det nærmest som det, man kunne kalde repressiv intolerance.

Derimod ser vi mere afslappet på andre punkter. Et par af dem er i øvrigt, som ministeren også gjorde opmærksom på, i overensstemmelse med nuværende forvaltningspraksis, så der er sådan set ikke brug for de for-

slag, men de behøver jo ikke at blive afvist, da de faktisk praktiseres.

Om andre af forslagene må jeg sige, at vi kan støtte dem. Det er nødvendigt at spare, og det er også nødvendigt at spare på dette udgiftkrævende område. Vi må nok erkende, at bistanndsloven hører til de dyre reformer, som vi indskibede os i i bedre tider, ja, faktisk var tiderne allerede dengang begyndt at blive dårligere. I ly af den udgiftsudvikling, der har været, må vi nok se på en række stramminger. Det siger vi fuldt vidende om, at vi jo var med til i 1974 at vedtage bistanndsloven og stadig væk hylder dens principper. Vi vil altså gerne være med til sammen med de konservative at diskutere nogle stramminger, også en række af de punkter, som er indeholdt i forslaget, og ser også gerne de forslag, som regeringen har bebudet at ville komme med. Vi er altså parate til i udvalget at diskutere de øvrige konservative punkter, som jeg ikke har nævnt, men som vi kan støtte en række af, og regeringens forslag.

Blandt de punkter, vi kan støtte, er punkt 7. Det må være rimeligt, at der er en noget stærkere mulighed for at kræve tilbagebetaling. Navnlig kan det ikke være rimeligt, at man ved hjælp af betaling fra offentlig side af terminsydelserne bidrager til en formueforøgelse hos klienterne, og derfor må det være rimeligt at kræve pantesikring af terminsydelserne.

Punkt 12 må vi afvise. Det er et indgreb i det kommunale selvstyre, og vi er imod, at man griber ind i det kommunale selvstyre. Jeg synes, det er meget mere konstruktivt, at man diskuterer det, ministeren foreslog i stedet for, nemlig at indføre en noget rimeligere forældrebetaling, og derved er der formentlig også flere penge at spare.

Palle Simonsen (KF):

Udtrykket »historisk dag« har været brugt under tidligere debatter her i eftermiddag. Jeg synes måske nok, at det i første række har plads i denne debat, som jeg betragter som meget positiv, idet vi trods alt kan konstatere, at når vi ser bort fra SFs og VS' ordførere, så er der hos alle øvrige partier et ønske om og en interesse for at drøfte enkeltpunkter med henblik på at opnå stramminger. Det er klart, at der fra de enkelte partiers

[Palle Simonsen]

side er en række punkter, som man ikke kan acceptere, men jeg opfatter det sådan, at der er en positiv holdning bortset fra de to nævnte partier. Det finder jeg faktisk meget væsentligt.

Når man tager i betragtning, at vi nu igen de 4 år, bistandsloven har eksisteret, har oplevet små, spæde forsøg på ændringer, og at de gang på gang er blevet afvist med den argumentation, at bistandsloven var perfekt, så turde dette nok siges at være et betydeligt fremskridt.

Jeg vil først og fremmest sige tak til socialministeren, der, selv om hun gjorde gældende, at hun ikke kunne gå ind for forslaget, dog alligevel sagde, at hun ikke var afvisende over for ændringer. Jeg forstår det sådan, at regeringen er indstillet på at finde strammere regler for udmåling af hjælp efter § 37, at stramme tilbagebetalingsreglerne, at stramme reglerne omkring tildeling af hjælpemidler og i øvrigt at se på selve fastsættelsen af taksterne for ophold i daginstitutioner, om end efter et andet princip. Det synes jeg faktisk er meget imødekommende fra regeringens side, og jeg forestiller mig, at vi under udvalgsdrøftelsen kan få en saglig debat om disse ting.

Jeg vil godt gøre gældende sådan mere generelt i forbindelse med denne debat, at der ikke fra forslagsstillernes side ligger noget ønske om at ændre ved de grundlæggende principper i bistandsloven. Det synes jeg det er meget afgørende at fastslå.

Baggrunden for, at vi har fremsat forslaget, er alene den, at vi mener, bistandsloven har udviklet sig i en betydelig mere uheldig retning, end folketinget forestillede sig, da loven blev vedtaget her i 1974. Jeg husker tydeligt, at der dengang blev sagt, også fra socialdemokratiets side, at bistandsloven alene var en administrativ reform. Det blev sagt af socialdemokratiets daværende ordfører, fru Eva Gredal, som senere kom til at føre loven ud i livet. Men det blev jo mere end en administrativ reform, som lagde opgaverne ud til kommunerne og forenkledte selve spørgsmålet om den sociale bistand. Der blev tale om en eksplosion på udgiftsområdet, som vi nu altså kan konstatere at der er bred forståelse i folketinget for skal ændres.

Jeg vil også gerne fastslå, at det grundlæggende princip, som blev fastlagt i forbindelse med bistandsloven, at man under en kortva-

rig social nødsituation skal have en høj hjælp i form af forbigående hjælp og senere skal gå over til varig hjælp, lægger vi stadig væk vægt på skal eksistere. Men vi mener, netop ud fra mange af de eksempler, der er kommet frem gennem de senere måneder, at der er mange, der får forbigående hjælp ud over både ét og halvandet år. Det har efter min opfattelse aldrig været meningen med bistandsloven.

Når det f. eks. bliver sagt fra fru Birthe Nielsens side, at punkt 2 i vores forslag er udtryk for en fattighjælpsydelse, så er jeg næsten ikke engang indstillet på at bruge tid på at argumentere imod det. Jeg vil bare sige, at det, vi foreslår faktisk er maksimums- sygedagpengesatsen, og jeg gør opmærksom på, at den immervæk er ca. 80.000 kr. på årsbasis på nuværende tidspunkt. Det tør vist ikke siges at være en fattighjælpsydelse. Det er i hvert fald den ydelse, som man fastslår at folk kan klare sig med, hvis de er ramt af sygdom, eller hvis de er ramt af arbejdsløshed. Det er vel ikke fattighjælp?

Det, som er afgørende i vores forslag, er at få fastslået, at man efter en periode på et halvt år skal indstille sig på et lidt lavere niveau, men i virkeligheden først efter et år går ned på varig hjælp. Det er igen, så vidt jeg kan bedømme det, i overensstemmelse med de intentioner, som blev lagt for dagen i forbindelse med bistandslovens gennemførelse.

Jeg har tidligere givet udtryk for og vil egentlig godt understrege det endnu en gang her, at så vidt jeg kan bedømme det, er der sket det med bistandsloven, at den er blevet ført ud i livet i den ånd, som man havde tænkt sig i socialreformkommissionen. Det, som ligger imellem, nemlig behandlingen i folketinget i begyndelsen af 1970'erne, er ligesom glemt. Diskussionen i folketingets socialudvalg og diskussionen her i folketingssalen dengang lagde klart op, at der ikke var plads til nye udgiftsstigninger på dette område. Men det er så bare senere stille og roligt gledet.

Må jeg sige til hr. Taanquist, at vi ikke støder nogen mennesker ud af systemet. Det synes jeg faktisk at jeg har dokumenteret ved mine bemærkninger om forskellen mellem den forbigående og den varige hjælp. Vi søger at holde fast i den oprindelige tankegang om en høj hjælp i en kortere periode, og der-

[Palle Simonsen]

efter må man indstille sig på at gå ned på en mindre ydelse.

Jeg vil gerne sige tak til de ordførere, som i stor udstrækning har givet positiv opbakning. Her tænker jeg på hr. Svend Heiselberg og hr. Jørgen Junior. Fru Birthe Nielsen har jeg for så vidt svaret på spørgsmålet om faghjælp.

Med hensyn til revalidering vil jeg gerne erkende, at det er et af de vanskeligste områder, for når der er tale om en arbejdsløshedssituation som den, vi har i dag, er det naturligvis vanskeligt at få selv det bedste revalideringssystem til at fungere. Det forhindrer dog ikke, at vi har de bedste intentioner med hensyn til at få det til at fungere. Men jeg skal blankt erkende, at det er vanskeligt uden videre at bringe folk på fode igen gennem revalidering.

Til fru Aase Olesen vil jeg godt sige, at vi naturligvis selv er klar over, at formuleringen om dette med de ægteskabslignende forhold måske ikke er den mest hensigtsmæssige, man kunne finde. Men jeg forstod på socialministeren, at hun udmærket forstod tankegangen i dette og måske heller ikke var uden sympati for tankegangen i forslaget, og at der derfor vil være en mulighed for under udvalgsdrøftelserne at nå frem til en afklaring, så vi i hvert fald kunne nå frem til det, der egentlig har været vores tankegang bag dette.

Til fru Aase Olesen skal jeg videre sige, at vi ønsker heller ikke bestemmelser i bistandsloven, hvorefter man skal tvinge folk til at gifte sig. Men vi ønsker altså heller ikke bestemmelser, hvorefter man skal tvinge folk til at lade sig skille. Vi ønsker den højest mulige neutralitet omkring tildelingen af ydelserne, og derfor finder vi faktisk, at der er behov for en afklaring på disse problemområder.

Må jeg sige om de bemærkninger, der er faldet om forældrebetalingen i daginstitutioner, at man kan vælge mange metoder. Man kan vælge den metode, at man forøger procentbetalingen. Jeg tror egentlig ikke, at det hjælper særlig meget, når vi nu alligevel er kommet ind i den praksis, at kommunerne uden videre giver tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen. Vi må vel erkende – det er også en bemærkning til socialministeren – at vi i dette hus undertiden lider af en vis form for dobbeltmoral, når vi diskuterer forholdet mellem stat og kommuner. I nogle

tilfælde vil vi give kommunerne fuld frihed, og i andre tilfælde vil vi gerne have en vis indflydelse på styringen.

Hvis vi ser på bistandsloven, er der efter min opfattelse ingen tvivl om, at intentionen har været den, at forældrene skulle betale 35 pct. af de særlige driftsudgifter, der er tale om i denne sammenhæng. At man så senere fandt juridisk mulighed for at ændre det, om end efter en lidt, kan man sige, indviklet fremgangsmåde, er en anden sag, men det har været bistandslovens intention i virkeligheden at fastlægge det. Man kunne måske føje til, at i det oprindelige bistandslovsforslag havde man ikke taget bestemmelsen med. Men alene den omstændighed, at man alligevel overførte 35 pct.s reglen til bistandsloven, er for mig et udtryk for, at her ønskede folketetinget at have hånd i hanke med, hvor stor en andel der skulle betales.

Selv om jeg er tilhænger af det størst mulige selvstyre for kommunerne, vil jeg sige, at jeg finder, det er rigtigt, at vi på den måde bidrager til at holde fast ved, at der skal være en ensartet forældrebetaling. Når den er blevet så skæv, som den er i dag, så hænger det igen sammen med, føler jeg i hvert fald, at regeringen var meget længe om at forbedre fripladsgrænserne, så man fra kommunernes side følte sig foranlediget til at finde andre metoder til at hjælpe familier med lave indkomster. Jeg tror kun, at man kommer – hvis jeg må bruge udtrykket uden at blive misforstået – overforbruget af institutionerne til livs ved, at man holder fast ved ensartet forældrebetaling i alle daginstitutioner.

Må jeg til slut sige, at efter den debat, vi har haft her, ser vi frem til en meget konstruktiv udvalgsbehandling. Vi føler, at der i langt den største del af folketetinget er bred forståelse for, at der skal ske stramninger. Når vi ser på regeringens udspil om, at man skal nå frem til stramninger på 675 mill. kr., så har vi også indtryk af, at det ikke bare er nogle kommaer, man ønsker at rette. Derfor håber og tror vi på, at det lykkes her at nå frem til justeringer af bistandsloven, som ikke ødelægger intentionerne, men som dæmper op for den eksplosion, der fandt sted siden lovens ikrafttræden i 1976.

Taanquist (S):

[Taanquist]

Der var nogen erkendelse i hr. Palle Simonsens indlæg, og det kan da kun glæde mig – ikke så lidt endda.

Jeg vil gerne understrege, at jeg i hvert fald ikke har udtrykt nogen sympati for det aftrapningssystem, som det konservative folkeparti nu foreslår, og især ikke for de tidsfrister, der er nævnt.

Jeg vil også gerne sige til fru Aase Olesen – hun er ikke til stede, så vil jeg ikke sige noget til fru Aase Olesen.

Jeg vil gerne sige til hr. Bollmann, og det vil jeg bede hr. Bollmann om at overbringe til partiets ordfører, at der findes intet grundlag for at sige, at der er en stor forskel i skønnet fra den ene landsdel til den anden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (J. K. Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om stop for skatteyderbetaling af samfundsnedbrydning.

[Af Glistrup (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 164. Fremsat 11/3 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Lad mig indlede med at fastslå, at regeringen ikke kan acceptere det forslag fra fremskridtspartiet, som vi her har til behandling. Den direkte hensigt med forslaget er at sortliste folk, der er i økonomiske vanskeligheder, på grund af bestemte handlinger, og hermed er vi klart tilbage i en inddeling af an-

søgere, som grunden blev lagt til i den første fattiglovgivning fra begyndelsen af 1700-tallet.

Forslaget taler om, at hjælpen ikke må være større end til at undgå alvorlige skader på liv eller helbred. Hvad der menes hermed, er mildt sagt uklart, men meningen er vel, at mindre skader på liv eller helbred kan tolereres. Jeg har forgæves i bemærkningerne søgt at finde et sagligt fortolkningsbidrag.

Forslaget taler om arbejdsstandsning, huslejeboykot eller forhold, som må sidestilles dermed. En sådan formulering benævnes vist i dagligdags sprog sort tale. Forslagsstillerne nævner to begreber, arbejdsstandsning og huslejeboykot, der systematisk og lovgivningsmæssigt intet har med hinanden at gøre. Man kunne vel så forvente, at bemærkningerne i hvert fald på dette punkt, som vedrører selve det reelle i lovforslaget, kunne bidrage til opklaring af den uklare tekst, men dette er heller ikke tilfældet, hvilket vel hænger sammen med, at begrebet simpelt hen ikke lader sig forklare, idet det er uden mening.

Forslaget synes at forudsætte, at der i dag gives hjælp efter bistandsloven under en huslejeboykot. Det er ikke tilfældet. En huslejeboykot er ikke en social begivenhed, og det er som bekendt en forudsætning for hjælp efter den gældende § 37.

De spørgsmål, der er rejst over for socialministeriet i forbindelse med betalingsboykot, har da hidtil også udelukkende drejet sig om mennesker, der i forvejen får hjælp til underhold og faste udgifter efter bistandsloven. Problemet har da været, om disse fortsat kunne få hjælp til huslejen, når det sociale udvalg vidste, at de tog del i en betalingsboykot. Socialministeriet har i denne anledning fremhævet, at formålet med at yde hjælp til husleje er, at det undgås, at den pågældende mister sin lejlighed. Hvis der opstår formodning om, at hjælpen ikke anvendes efter formålet, kan det være påkrævet, at socialforvaltningen for fremtiden betaler denne del af hjælpen direkte til husejeren. Dette er der hjemmel til i bistandslovens § 49.

Lad mig til slut for så vidt angår hjælp under arbejdskonflikt nævne, at den nugældende bestemmelse i bistandslovens § 26 om, at hjælp kan ydes mod tilbagebetaling, når ansøgeren eller ægtefællen er indblandet i en kollektiv arbejdsstrid, efter de oplysninger,